

چگونگی بهبود یادگیری و علاقه‌مندی دانش‌آموزانم در درس عربی

بابک هادیان حیدری

کارشناسی ارشد، الهیات و معارف اسلامی - علوم قرآن و حدیث، دانشگاه مازندران

اداره آموزش و پرورش شهرستان نوشهر، آموزشگاه سهروردی

bhadianheidari@yahoo.com

09118941904

چکیده :

یکی از مشکلات بزرگ دانش‌آموزان در دوره‌ی کرونایی، کاهش یادگیری و کم شدن علاقه‌یشان است؛ لذا بر اساس شواهد چنین دریافت شد که برخی از دانش‌آموزانم دچار عدم یادگیری در فضای کلاس هستند. نهایتاً تصمیم گرفته شد که طی یک بازه‌ی زمانی و در فرآیند خاصی این مشکل تا حدودی بهبود بخشیده شود. آموزش خلاق و جذاب، یکی از ابزارهای خارق‌العاده‌ای است که در آن از مواردی همچون پاداش دادن، تمرین و تکرار، استفاده از ابزارهای جدید الکترونیکی بهره برده می‌شود تا به دانش‌آموزان کمک نماید که در کلاس اعتماد به نفس خویش را به دست آورند. تقویت اراده، استفاده از ابزارهای تدریس و ارائه جذاب، اضطراب و ترس را از بین می‌برد و علاقه‌مندی را به نوعی در افراد تقویت می‌کند. عوامل زمینه‌ساز افزایش یادگیری و علاقه‌مندی عبارتند از: ۱. نظارت خانواده در انجام فعالیت‌های شخصی؛ ۲. تدریس جذاب؛ ۳. از بین بردن احساس سرخوردگی و ضعف در دانش‌آموزان با والدین و معلم مثلاً در خوانش درس عربی؛ ۴. حذف مقررات سخت گیرانه از جمله اجباری کردن پاسخ‌گویی در عین بی‌علاقگی دانش‌آموزان که گاه همراه با ترس است.

واژگان کلیدی: یادگیری، علاقه، درس، عربی.

۱- مقدمه :

نوجوانان در دنیای امروز با مشکلاتی روبه‌رو هستند که اکثر والدین و مدرسه نمی‌توانند این مشکلات را حل نمایند؛ زیرا نمی‌توانند رابطه درستی با نوجوانان برقرار کنند. مطالعه رفتارهای نوجوانان نشان از آن می‌دهد که اقتضای این محدوده‌ی سنی، نیازمندی به توجه و دیده شدن است؛ همانند یک درخت که دائماً نیاز به رسیدگی دارد، نوجوانان در این سن به همین رسیدگی نیازمندند.

در سند تحول بنیادی، بر تولید بسته‌های آموزشی با رویکرد چند تألیفی در کتاب‌های درسی تأکید شده است؛ در این سیاست توجه به شخصیت‌های مختلف و مسائل روحی و روانی متفاوت دانش‌آموزان کاری خوب است؛ چرا که با توجه به مسائل گوناگون دانش‌آموزان، پاسخ‌گوی بخشی از نیازهای آن‌هاست؛ اما پاسخ دقیق و درست در کلاس‌ها توسط معلمان اتفاق می‌افتد به عبارت دیگر معلم با شناخت وضعیت موجود دانش‌آموز می‌تواند یک تدریس خاص داشته باشد.

متأسفانه در عصر کنونی اغلب نوجوانان به جهت اختلال و ناسازگاری‌هایشان محکوم و تنبیه می‌شوند؛ درحالی‌که این تصور غیرواقع بینانه است و شواهد نشان می‌دهد که خانواده‌ها شناخت واقعی از نیازهای فرزندانشان ندارند؛ لذا این پژوهش کوشیده میزان افزایش یادگیری و علاقه‌مندی و عوامل کاهش ترس دانش‌آموزانرا در درس عربی بررسی کند.

درباره‌ی پیشینه این موضوع، مقالاتی نگاشته شده است از جمله: «اقتدار طلبی معلمان به عنوان آفت تفکر در دانش آموزان: یک مطالعه قوم نگارانه، اثر رقیه سادات ناصری، مجله پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره، پاییز و زمستان ۱۳۹۶»؛ «بررسی رابطه بین ترس از شکست و خودکنترلی با تعلل ورزی تحصیلی در دانش آموزان مقطع متوسطه، اثر سمیه رجب‌پور فرخانی و دیگران، مجله مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی (دانشگاه تاکستان)، بهار ۱۳۹۸ش»؛ اما ضمن ارج نهادن به این آثار باید گفت؛ این مقالات موضوع را به صورت کلی و از بُعد تحلیل ترس و بی‌انگیزگی دانش آموزان در تحصیل بررسی نموده‌اند؛ درحالی‌که پژوهش پیش روی از جهت کاربردی درصدد ارائه تجربه عملی اجرای روش‌های بهبود یادگیری و علاقه‌مندی دانش آموزان در هنرستان در درس عربی را ارزیابی نموده است.

۲- توصیف وضع موجود :

یک معلم باید به تفاوت‌های فردی (جسمی و روحی)، اخلاقی، اقتصادی و اجتماعی دانش آموزان توجه نماید و در راه رفع مشکلات و موانع موجود در تدریس و آموزش کوشش نماید. اگر چه برای رفع مشکلات دانش آموزان موانع و مشکلات و محدودیت‌هایی وجود دارد؛ ولی باید تلاش نمود تا حد امکان این موانع از میان برداشته شود. عوامل متعددی در بی‌علاقگی و ترس اغلب دانش آموزان موثرند از جمله:

۱. عدم تدریس جذاب؛
۲. برخورد سخت و خشن از طرف معلم در ارائه‌های دانش آموزان؛
۳. وجود والدین بی‌سواد؛
۴. عدم اعتماد به نفس در دانش آموزان؛
۵. عدم پیگیری تحصیل فرزندان توسط والدین به خصوص در فضای مجازی.

۳- شواهد (۱) :

نخستین اقدام این بود که مشکل دانش‌آموزانم را رهیابی کنم. با تدریس به صورت صوتی و گاهی لایو متوجه شدم، دانش‌آموزانم با گوش دادن به صوت‌ها چیزی یاد نمی‌گیرند از طرفی چون لایوها زود حذف می‌شوند و در زمان پخش، سامانه با اختلال مواجه می‌شوند، دانش‌آموزانم در یادگیری دچار مشکل می‌شدند. گو آنکه سطح یادگیری او در سال قبل به دلایلی از جمله بیماری و تدریس مجازی اُفت زیاد کرده بود. شواهدی را به صورت مختلف پس از بررسی اطلاعات پرونده دانش‌آموزانم به دست آوردم:

۱. تلاش زیادی برای درس‌ها انجام نمی‌دادند؛

۲. بیشتر اوقات تمسخر دانش آموزان نسبت به یکدیگر دلیل عدم پاسخ گویی است؛

۳. برخی از معلم‌ها به جهت عدم پاسخ گویی، برخورد تندی با او داشته‌اند؛

۴- تجزیه تحلیل اطلاعات (یافتن راه حل) :

پس از گردآوری اطلاعات تصمیم گرفته شد که با توجه به این اطلاعات یک سری تجزیه و تحلیل صورت گیرد. برای ایجاد علاقه‌مندی و کاهش اضطراب و ترس ناشی از درس عربی شیوه‌های گوناگونی دارد که عبارت‌اند از:

۱. استفاده از ابزارهای بصری؛

۲. بیان دلایل مفید بودن زبان عربی؛

۳. پخش قسمت‌هایی از یک داستان یا اخبار عربی؛

۴. تأکید و تلاش در افزایش نقاط قوت و کاهش نقاط ضعف؛

۵. دور کردن افکار تحقیرآمیز؛

۶. کمک به دانش آموزان در بالا بردن احساس عزت نفس؛

۷. سوق دادن دانش آموزان به فعالیت‌های سازنده.

۵- انتخاب راه حل و اعتبار بخشی :

تحقیر یکی از مسائلی است که گاه آگاهانه و گاه ناآگاهانه رخ می‌دهد که به دنبال آن فرد از جایگاه خویش عقب‌نشینی می‌کند، نوجوانان گاه در اجتماع و خانواده تحقیر کلامی یا غیرکلامی می‌شوند و به دنبال آن تعادل روانی‌شان را از دست می‌دهند و فرصت‌ها و توانایی‌هایشان از بین می‌رود؛ لذا این احساس را باید در نوجوانان ایجاد نمود که اگر تلاش کنند در آینده انسانی اثرگذار و موفق در جامعه خواهند بود و برای این کار می‌بایستی اول‌نظر مساعدی در مورد خودشان داشته باشند که در صورت پذیرش با فردی مواجهیم که از من قوی برخوردار است؛ اما اگر نظر مساعدی نسبت به خویشتن خود نداشته باشد دارای من ضعیفی است؛ بنابراین می‌بایستی به افراد گفت که انسان خود موقعیت خوب را برای خود می‌سازد نه کسی دیگر. لذا بر آن شدم روش اثر بخش اعتمادسازی و افزایش باور دانش آموزان را در کلاس پساده سازی کنم و به جای تحقیر کلامی خودآگاه و ناخودآگاه را در کلاس از بین ببرم.

۶- اجرای راه حل و نظارت :

زمانی که احساس کردم برای دانش آموزانم می‌توان کاری کرد وارد عمل شدم و اطلاعات مربوط به را جمع‌آوری نمودم و پس از آن میزان بی‌علاقگی و ترس را دریافت نمودم. وقتی مطمئن شدم ارزیابی‌ام درست است. در فضای کلاس سعی کردم با کارهایی او را به مسیر علاقه‌مندی درس بازگردانم. برای او الگوسازی کردم که در موقعیت مختلف چگونه باید برخورد کند چند کلیپ انگیزشی نخست برای او فرستادم تا اعتمادبه‌نفس پیدا کند و برای ایجاد

علاقه در او نخست مطالب سال‌های گذشته را به صورت عکس نوشته تبدیل کردم و چندین عکس را با جذابیت‌های بصری با نرم‌افزار تبدیل به فیلم کردم.

۷- شواهد (۲) توصیف وضع مطلوب :

در مرحله بعد برای آنکه دانش‌آموزان خسته نشوند از کلیپ‌هایی در درس استفاده کردم مثلاً در مورد درس عربی مستند کشاورزی را برای دانش‌آموزان در کلاس به نمایش گذاشتم، پس از انجام این مراحل دریافتم که جذابیت‌های بصری در فهم دانش‌آموزان تأثیرگذار است. مشکل دیگر دانش‌آموزان نداشتن اعتماد به نفس به جهت مسخره شدن توسط همسالان بود. این ترس به سادگی قابل حل نبود چون در کلاس باید همه دانش‌آموزان در هنگام قرائت یا پاسخ یکدیگر ساکت باشند و این چالش مهمی محسوب می‌شد؛ بنابراین به دنبال راه حل بسیار خوب گشتم تا توانستم این موضوع را با تفکر تا حدودی حل نمایم و آن خواندن و پاسخ گروهی بود.

۸- ارزیابی نهایی و اعتبار سنجی :

پس از پخش کلیپ در فضای کلاس برای رفع خستگی و آرامش نسبی در کلاس بعد از مدت‌ها ایجاد شد و این امر در چهره دانش‌آموزان وجود داشت که کلاس به جهت آنکه همیشه یک سو حرکت نمی‌کند رای آن‌ها جذابیت بیشتری پیدا نمود و از سویی دیگران خوانش گروهی که یک کلاس به چند گروه تقسیم شوند و در هنگام خواندن همه اعضا ۵ نفره این عمل را انجام دهند و این امر در کاهش ترس دانش‌آموزان موثر بود و از سویی دیگر پاسخ دانش‌آموزان نیز گروهی بود و این نیز در علاقمندی و بهبود علائم ترس موثر بود.

۹- نتیجه گیری و پیشنهادات :

- بعد از این مراحل تقریباً با گذشت یک ماه و نیم و پیگیری کارهای دانش‌آموزان اکنون او توانسته است:
۱. در زمان‌های کلاس به سؤالات تا حدودی پاسخ دهد؛
 ۲. اولین نفری است که در کلاس مجازی حضور می‌یابد؛
 ۳. از انجام کارهای محوله سرپیچی نمی‌کند و جزء اولین نفراتی است که تکالیف را ارسال می‌کند؛
 ۴. در کلاس حضور فعال دارد و با علاقه پاسخ‌گوی پرسش‌هاست.

پیشنهادات

منابع :

۱. صادقی فسایی، سهیلا؛ نیکدل، مقاله مطالعه کیفی از نحوه درک و تصور کنشگران از مصادیق تحقیر اجتماعی، مجله جامعه‌شناسی کاربردی، ۲۶ (۲)، ۱۳۹۴ ش، صص ۴۱-۵۸.
۲. کدیور، پروین؛ روانشناسی تربیتی، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۹۸ ش، چاپ ۱۹.

دومین کنفرانس ملی مطالعات خانواده و مدرسه

پیوست ها :

نمرات پایانی دانش آموزان

			۹۰/۷۵	۱۲	۱۲	۶/۵۰	۱۲
			۱۲	۱۲	۱۲	۷/۵۰	۱۱
			۹/۵۰	۱۰	۱۰	۶	۱۳
			۱۲/۵۰	۱۶	۱۶	۱۰/۵۰	۱۲
			۹/۲۵	۱۲	۱۲	غایب	۱۳
			۱۳	۱۲	۱۲	۱۰	۱۲
			۱۰/۷۵	۱۲	۱۲	۶	۱۳
			۷/۷۵	۱۰	۱۰	غایب	۱۱
		۲۰	۱۲	۱۳	۱۳	۸	۱۲
			۱۰/۷۵	۱۲	۱۲	۷	۱۲
			۱۵	۱۶	۱۶	۱۲	۱۶
			۱۱/۷۵	۱۳	۱۳	۷/۵۰	۱۳
			۱۵/۲۵	۱۶	۱۶	۱۲/۵۰	۱۶
			۱۱	۱۲	۱۲	۷	۱۳
			۱۳/۲۵	۱۳	۱۳	۱۲/۵۰	۱۵
			۱۴	۱۳	۱۳	۸/۵۰	۱۳
			۱۱/۵۰	۱۳	۱۳	۷/۵۰	۱۱
			۱۷/۵۰	۱۸	۱۸	۱۵/۵۰	۱۸
			۸/۷۵	۸	۸	۸	۱۴
			۸	۷	۷	۷/۵۰	۱۳
			۱۰/۷۵	۱۲	۱۲	۶/۵۰	۱۲
			۱۰/۷۵	۱۲	۱۲	۷	۱۲
			۱۱	۱۲	۱۲	۷/۵۰	۱۳

دومین کنفرانس ملی مطالعات خانواده و مدرسه

تاریخ: ...

ردیف	نمره اول	نمره دوم	تغییر	نمره اول	نمره دوم	تغییر
۱	۲۵	۱۱	۱۴	۲۶	۱۳	۱۳
۲	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۳	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۴	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۵	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۶	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۷	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۸	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۹	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۰	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۱	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۲	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۳	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۴	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۵	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۶	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۷	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۸	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۱۹	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۰	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۱	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۲	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۳	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۴	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۵	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۶	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۷	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۸	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۲۹	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰
۳۰	۸	۸	۰	۱۰	۱۰	۰

تغییر نمرات دانش آموزان در نوبت اول و دوم سال تحصیلی

تغییر نمرات یکی از دانش آموزان در کارنامه ماهانه

رشته: برقی ساختمان

توضیحات	نمره	نمرات					
خیلی خوب	۱۷.۵۰	-	-	-	-	۱۶.۰۰	۱۷.۰۰
		-	-	-	-	۱۶.۰۰	۱۸.۰۰
متوسط	۱۱.۵۰	-	-	-	-	۱۱.۰۰	۱۳.۰۰
		-	-	-	-	۱۳.۰۰	۹.۰۰
خوب	۱۳.۷۵	-	-	-	-	۱۲.۰۰	۱۳.۰۰
		-	-	-	-	۱۲.۰۰	۱۳.۰۰
خیلی	۱۸.۷۵	-	-	-	-	۱۸.۰۰	۱۸.۰۰
		-	-	-	-	۱۹.۰۰	۲۰.۰۰
خوب	۱۳.۷۵	-	-	-	-	۱۳.۰۰	۱۴.۰۰
		-	-	-	-	۱۳.۰۰	۱۳.۰۰
متوسط	۱۲.۵۰	-	-	-	-	۱۲.۰۰	۱۲.۰۰
		-	-	-	-	۱۲.۰۰	۱۰.۰۰
متوسط	۱۳.۰۰	-	-	-	-	۱۲.۰۰	۱۳.۰۰
		-	-	-	-	۱۲.۰۰	۱۵.۰۰
خوب	۱۶.۰۰	-	-	-	-	۱۶.۰۰	۱۵.۰۰
		-	-	-	-	۱۶.۰۰	۱۷.۰۰
****	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-	-
****	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-	-
****	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-	-
****	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-	-

دومین کتفراس ملی مطالعات خانواده و مدرسه

التفرید الثالث: اكتب اسم كل صورة في الفراغ . ثم عين المطلوب منك.

البيط / الكلاب / الفوايح / الطاووس / الخيزان / البقرة / الحمار

سقف كالمخيط الطاووس

		
ذئب القارة جميل المضاف إليه: الطاووس	يؤسّل الدواب أحياناً الغاية. المفعول: القافية	تغطي البقرة الخليلب. الفاعل: البقرة
		
الشرطي يحفظ الأمن بكلمة الضئنا: الشرطي	الضئنا: الشرطي	الزباديات تحبون تحركه. الضفة: متحركة

